

بسمه تعالی



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل
دانشکده پزشکی

برنامه استراتژیک گروه پزشکی اجتماعی

فهرست مطالب

۳.....	مقدمه
۳.....	چشم انداز.....
۳.....	رسالت گروه
۳.....	ارزش ها
۴.....	طول مدت برنامه.....
۴.....	اهداف کلان گروه.....
۴.....	اهداف کوتاه مدت
	- سال اول
	- سال دوم
	- سال سوم
۷.....	منابع
	- الف. نیروی انسانی
	- ب. فضای فیزیک
۹.....	روش های ارزیابی کمی اهداف کوتاه مدت.....
۱۰.....	ضمیمه.....

مقدمه (کلیات در باره گروه پزشکی اجتماعی): فعالیتهای آموزشی گروه پزشکی اجتماعی در دانشکده پزشکی از سال ۱۳۷۰ با برگزاری دوره های کارآموزی و کارورزی بهداشت دانشجویان پزشکی در شبکه های بهداشتی درمانی بابل آغاز شد. این گروه در حال حاضر دارای ۱۱ عضو هیئت علمی می باشد و دروس پزشکی اجتماعی (بهداشت ۱ تا ۵)، اصول خدمات بهداشتی و مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، اصول و روشهای اپیدمیولوژی، بهداشت خانواده و محیط و حرفه ای، آمار و روش تحقیق، اپیدمیولوژی و پیشگیری از بیماریها، جمعیت شناسی و تنظیم خانواده در رده های مختلف دانشجویان پزشکی)، دندانپزشکی، تحصیلات تکمیلی (دستیاران عفونی، دندانپزشکی و دکترای پژوهشی) در سایر رشته های گروه پزشکی ارائه می گردد.

آموزش کارآموزی و کارورزی بصورت کارگاههای توجیهی در آغاز دوره و کار عملی در عرصه های آموزشی در مرکز بهداشت شهری و روستایی، خانه بهداشت، بازدید از مراکز صنعتی در قالب گروههای ۴ تا ۵ نفره با نظارت اعضای هیئت علمی و کارشناسان گروه می باشد. ارزیابی دانشجویان نیز بصورت سازمان یافته و جامع (امتحان عملی، بررسی گزارش ها و پروژه ها) می باشد.

چشم انداز (Vision)

سلامت نداشتن بیماری نیست بلکه برخورداری از توانایی کامل جسمی، روحی، اجتماعی و معنوی است. پذیرفتن این تعریف به تبع خود وظیفه همه نهادهای توسعه را برای توجه به انسان و جامعه سالم خطیر می سازد. گروه پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی بابل نیز به نوبه خود سعی دارد بعنوان یکی از گروه های موثر در تربیت دانشجوی پزشکی، متخصصینی قابل متناسب با نیاز جامعه و توانمند در حل مشکلات بهداشتی تربیت نماید تا بدین ترتیب بتواند برای بهبود شیوه زندگی دانشجویان و تسهیل دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی مطلوب، موثر بوده، مردم جامعه را به سطحی از سلامت برساند که از زندگی شاداب و مولد برخوردار باشند.

رسالت گروه (Mission)

رسالت گروه پزشکی اجتماعی عبارت از تربیت دانشجویانی است که آگاهی و شناخت کافی در زمینه علوم بهداشتی را داشته و مهارت های مربوط به سنجش مستمر نیازهای سلامت افراد جامعه، برنامه ریزی ارائه خدمات طب پیشگیری و ارزشیابی برنامه های بهداشتی را دارا باشند. همچنین انجام پژوهش به منظور شناخت هر چه دقیقتر معضلات بهداشتی روز جامعه و یافتن راهکارهایی جهت ارتقاء سلامت مردم.

جهت انجام ماموریت فوق اقدامات زیر در گروه انجام می شود.

- آموزش دانشجویان پزشکی در زمینه علوم بهداشتی
- آموزش دانشجویان شاخه های مختلف علوم پزشکی و بهداشت
- انجام پژوهش های کاربردی در راستای ارتقاء سلامت و حل مشکل جامعه
- ارائه خدمات مشاوره ای در زمینه پژوهش
- ارائه خدمات مشاوره ای در زمینه علوم بهداشتی و پزشکی جامعه نگر
- برپایی کارگاه آموزشی جهت توانمند نمودن دانشجویان در امر پژوهش
- مشارکت در توانمند سازی افراد جامعه در حل مشکلات بهداشتی در قالب فعالیت در مرکز تحقیقات جمعیتی
- آموزش مستمر و مداوم و حین خدمت دانش آموختگان و توانمند سازی رده های مختلف علوم پزشکی در خصوص پزشکی اجتماعی و سایر مهارت های حرفه ای و مدیریتی نظام سلامت

ارزشها

- ۱- کرامت انسانی ۲-رضایت افراد جامعه ۳-مهارت فردی ۴-مشارکت جمعی

طول مدت برنامه:

با توجه به دوره دو ساله مدیریت گروه، برنامه پیشنهادی برای مدت یک دوره سه ساله (۱۳۹۱-۱۳۹۳) تدوین گردیده است.

تحلیل Swot:

نقاط قوت (درون دانشگاهی)

- ۱- حمایت ریاست دانشگاه از فعالیتهای گروه پزشکی اجتماعی
- ۲- حمایت ریاست دانشکده پزشکی از فعالیتهای گروه پزشکی اجتماعی
- ۳- وجود اعضای هیات علمی تمام وقت با گرایشهای تخصصی مختلف (اعم از پزشکی اجتماعی ، آمار ، تغذیه ، بهداشت محیط ، بهداشت حرفه ای ، بهداشت همگانی) در رتبه های آکادمیک استادی (۱نفر) ، دانشیاری (۳نفر) ، استادیاری (۴نفر) ، مربی (۳نفر)
- ۴- همکاری مدرسین با گرایشهای تخصصی مرتبط (اعم از اپیدمیولوژی ، روانشناسی، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی ، اقتصاد سلامت ، آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و MPH) با گروه پزشکی اجتماعی
- ۵- وجود تعهد و مسئولیت پذیری در اعضای گروه
- ۶- وجود اعضای هیأت علمی گروه در کمیته ها و شوراهای مختلف دانشگاه
- ۷- مشارکت نزدیک معاونتهای مرتبط دانشگاه (به خصوص معاونتهای بهداشتی ، آموزشی و تحقیقات و فن آوری) با گروه پزشکی اجتماعی

- ۸- وجود مراکز بهداشتی و درمانی آموزشی شهری و روستایی مشخص جهت فیلد کارآموزی و کارورزی بهداشت و پزشکی اجتماعی
- ۹- وجود دانشکده های فعال (پزشکی ، دندانپزشکی ، پیراپزشکی ، پرستاری و مامایی ، طب سنتی) و اخذ مجوز واحد بین الملل در دانشگاه
- ۱۰- وجود مراکز آموزشی و درمانی فعال وابسته به دانشگاه که بسیاری از آنها در سطح استان و منطقه شمال کشور ریفرال و مطرح هستند
- ۱۱- فراهم کردن مقدمات مرکز (کلینیک) پیشگیری و ارتقای سلامت در درمانگاه شماره ۴ مرکز آموزشی و درمانی آیت الله روحانی
- ۱۲- بالابودن رتبه دروس پزشکی اجتماعی و اپیدمیولوژی در امتحانات جامعه علوم پایه و پیش کارورزی
- ۱۳- کسب رتبه های برتر کشوری در زمینه شاخصهای بهداشتی (اعم از کاهش مرگ و میر مادران ، مراقبت مادران باردار ، مراقبت بیماریهای واگیر ، ثبت سرطان ، پیشگیری از بروز تالاسمی ماژور و...) در دانشگاه
- ۱۴- فعال بودن برنامه **Community Oriented Medical Education** از سال ۱۳۶۸ و برنامه **Social Accountability of Medical Education** در سطح دانشگاه و وجود شورای دانشگاهی **SAME** با عضویت معاونتهای مختلف دانشگاه ، روسای دانشکده های تابعه و گروههای بالینی ماژور دانشگاه
- ۱۵- فعال بودن پایگاه تحقیقات جمعیت در شهر امیرکلا از سال ۱۳۸۳ و اجرای طرحهای پژوهشی گسترده (از جمله ارزیابی وضعیت موجود سلامت سالمندان و تهیه بانک سلولی از ارزیابی شدگان جهت مطالعات **Cohort**)
- ۱۶- وجود فضای فیزیکی و تجهیزات آموزشی مناسب گروه پزشکی اجتماعی جهت اعضای هیات علمی و فراگیران این گروه
- ۱۷- وجود مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت (با ریاست رییس دانشگاه)
- ۱۸- فعال بودن دبیرخانه **Social Determinants of Health** در معاونت بهداشتی دانشگاه در جهت احصا و برنامه ریزی ۵۲ شاخص **SDH**
- ۱۹- اجرای برنامه های ادغام یافته در نظام بهداشتی مانند برنامه پزشک خانواده شهری و روستایی و...
- ۲۰- وجود برنامه مدون **Need Assessment** در سطح تمامی واحدهای بهداشتی اعم از خانه های بهداشت ، مراکز بهداشتی و درمانی شهری و روستایی
- ۲۱- فراهم کردن مقدمات کلینیک سلامت سالمندی در مرکز آموزشی و درمانی آیت الله روحانی
- ۲۲- وجود مراکز ترک دخانیات ، ترک اعتیاد ، مشاوره بیماریهای رفتاری ، مشاوره زنان آسیب پذیر ، مشاوره ژنتیک ، مرکز غربالگری نوزادان و مشاوره شیردهی ، مشاوره سرطان ، واحدهای دیابت و... در مراکز وابسته به دانشگاه و ارائه خدمات دولتی

نقاط ضعف Weakness (درون دانشگاهی)

- تعداد کم اعضای هیأت علمی متخصص پزشکی اجتماعی و اپیدمیولوژی و اقتصاد سلامت
- محدودیت منابع مالی و تجهیزات
- عدم استفاده بهینه از اطلاعات بدست آمده از طرحهای پژوهشی کارآموزی و کارورزی

فرصتها Opportunities (خارج دانشگاهی)

- ۱- مشارکت های مردمی (برجسته بودن فعالیت داوطلبان سلامت ، خیرین سلامت ، مشارکت مردم در فعالیتهای پایگاه تحقیقات جمعیت در شهر امیرکلا)
- ۲- مشارکت سازمانهای برون بخشی (فرمانداری ، بهزیستی ، آموزش و پرورش ، بخشداری ها ، دهیاری ها و....)
- ۳- سابقه آموزش دانشجویان MPH در پایگاه تحقیقات بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران مستقر در شهر بابل
- ۴- وجود بستر مناسب جهت آموزش فراگیران دانشگاه در عرصه جامعه (اعم از مدارس ، مهدهای کودک ، اصناف ، محیطهای ورزشی و....)

تهدیدها Threats (خارج دانشگاهی)

- ۱- حاشیه نشینی
- ۲- وجود مناطق سیاری (در ضلع جنوبی شهرستان ، مراتع فصلی با حدود ۱۵۰۰۰ نفر جمعیت)
- ۳- نامناسب بودن وضعیت عوامل خطر بیماریهای غیر واگیر و نیاز به مداخلات جدی تر در جهت اصلاح Style Life عمومی جامعه - استان مازندران نامطلوب ترین وضعیت چاقی و اضافه وزن را در بین استانهای کشور داراست.
- ۴- نامطلوب بودن وضعیت برخی بیماریها مانند انواع سرطانهها
- ۵- سوء مصرف مواد و نیاز به مداخلات جدی تر در خصوص مهارتهای ضروری زندگی
- ۶- وضعیت آب مناطق روستایی
- ۷- دفع نامناسب فاضلاب مناطق شهری و روستایی
- ۸- دفع نامناسب زباله برخی مناطق شهری و روستایی
- ۹- نامطلوب بودن وضعیت سلامت دهان و دندان به ویژه در گروههای هدف (کودکان ، مادران باردار ، دانش آموزان ، سالمندان و....)
- ۱۰- مشکلات اجرایی برنامه پزشک خانواده شهری و روستایی به خصوص در مباحث مرتبط با بیمه ها

اهداف کلان گروه (Goals)

۱- انتقال دانش و ایجاد مهارت در دانشجویان پزشکی با هدف توانمند سازی آنان در زمینه مدیریت سلامت جامعه و ایفاء نقش آینده خود

۲- مشارکت در سیاستگذاری و برنامه ریزی های بهداشتی جامعه

۳- انتقال دانش و اصلاح نگرش دیگر اعضای آینده تیم ارائه خدمات بهداشتی مانند دانشجویان رشته های پیراپزشکی

اسامی همکاران گروه پزشکی اجتماعی

نام و نام خانوادگی	مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	رتبه	محل و سال اخذ مدرک تحصیلی
دکتر سیدرضا حسینی	دکترای تخصصی	پزشکی اجتماعی فلوشیپ سالمندی	استاد	۱۳۸۲ - دانشگاه علوم پزشکی شیراز
خانم دکتر پروین سجادی	Ph.D	گیاهان دارویی و معطر	استادیار	دانشگاه گیلان
دکتر رضا قدیمی	دکترای تخصصی	تغذیه بالینی	استاد	۱۳۸۷ - دانشگاه ناگویا ژاپن
دکتر خدیجه ازوجی	دکترای تخصصی	پزشکی اجتماعی	استادیار	۱۳۹۲ - علوم پزشکی ایران
ناهید قربانی	کارشناس	مامایی	کارشناس	۱۳۸۵ - دانشگاه علوم پزشکی بابل

ب: منابع فیزیکی

۱- ساختمان:

تعداد ۵ اتاق کار، دو کلاس (کارآموزی / کارورزی) درس مجهز به کلیه امکانات آموزشی و کمک آموزشی روز، یک اتاق دستگیری مجهز به ۵ دستگاه کامپیوتر و امکانات سمعی و بصری (پروژکتور، ویدئولایزر) و آبدارخانه با امکانات رفاهی قابل قبول

۲- تجهیزات:

گروهی از وسایل سنجش و در عین حال آموزشی مانند صدا سنج و نور سنج جهت ارزیابی و وضعیت بهداشتی محیط های کار

ج: منابع مالی: منابع مالی مورد نیاز فعالیت های این گروه از طریق تخصیص اعتبار از سوی معاونت آموزشی دانشگاه، معاونت بهداشتی دانشگاه و بخشی نیز از سوی معاونت مال اداری دانشکده پزشکی تامین می گردد.

چ: منابع اطلاعات

اطلاعات ارائه شده از سوی مقامات عالی وزارت مطبوع
اطلاعات حاصل از مسئولین و متولیان بهداشتی معاونت بهداشتی دانشگاه
اطلاعات حاصل از مسئولین سلامت شهری نظیر شهرداری، بهزیستی، و ...
اطلاعات کسب شده از طریق طرح های پژوهشی اعضای هیات علمی گروه
اطلاعات کسب شده از طریق طرح های مداخله ای بهداشتی کارورزان

روش های ارزیابی کمی اهداف کوتاه مدت:

- تعداد جلسات تشکیل شده به منظور ارزیابی و بازنگری ارزیابی درونی (حداقل دو ماه یک جلسه)
- تعداد جلسات مشترک با همکاران معاونت بهداشتی در طول سال (حداقل هر شش ماه یک جلسه)
- تعداد لاگ بوک های کامل توسط دانشجویان نسبت به تعداد دانشجویان سپری کننده واحد کارآموزی بهداشت در طول سال
- دفعات پرداخت حق ماموریت همکاران (حداقل هر سه ماه یک بار)

- تدارک جیره غذایی برای کلیه دانشجویان دوره ای کارآموزی و کارورزی بهداشت (به تعداد دوره های که دانشجو برای سپری کردن واحد بهداشت به گروه مراجعه می نماید
- تعداد طرح های پژوهشی منطبق با اولویت های ارائه شده از سوی مسئولین بهداشتی یا نیازهای بهداشتی روز جامعه (به ازاء هر عضو هیات علمی، حداقل یک طرح در سال)

ضمیمه

حاصل مراحل اولیه ارزیابی درونی گروه پزشکی اجتماعی به ترتیب شامل:

الف: مشخص کردن اهداف آموزشی گروه منطبق با سرفصل های مصوب شورای عالی برنامه ریزی

۱- اهداف آموزشی

اهداف کلی دوره کارآموزی:

شناخت نظام شبکه بهداشت و درمان، تیم ارائه خدمات و نحوه ارائه خدمات در این نظام به منظور انجام موثرتر وظایف شغلی آینده خود در راستای تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامتی فرد و جامعه

اهداف ویژه دوره کارآموزی:

- ۱- شناخت ساختار شبکه بهداشت و درمان کشور
- ۲- شناخت وظایف شبکه بهداشت و درمان کشور
- ۳- شناخت ارتباط در سطوح مختلف شبکه با جامعه و دیگر بخشها
- ۴- شناخت وظایف شغلی پزشک در قالب سطوح شبکه
- ۵- شناخت راهکارهای برآورد نیاز جامعه از طریق مصاحبه با فرد، مشاهده، مصاحبه در جامعه، مباحثه با گروه مورد نظر
- ۶- ایجاد علاقه در دانشجویان برای همکاری با فعالیتهای و برنامه های نظام ارائه خدمات و کار در این نظام در راستای تأمین نیازهای

جامعه

۷- اصلاح نگرش دانشجویان و ترغیب آنان به ارائه پیشنهاداتی در زمینه بهبود کیفیت خدمات

ب: مشخص کردن اهداف رفتاری

- ۱-۱- دانشجو پس از حضور در خانه بهداشت با مشارکت مربی، وضعیت موجود ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۲-۱- دانشجوی پس از حضور در مرکز بهداشتی - درمانی روستایی ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۳-۱- دانشجوی پس از حضور در مرکز بهداشتی - درمانی شهری ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۴-۱- دانشجوی پس از حضور در پایگاه بهداشتی، ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۵-۱- دانشجوی پس از حضور در شبکه بهداشت و درمان روستایی ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۶-۱- دانشجوی پس از حضور در مرکز بهداشت شهرستان ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۷-۱- دانشجوی پس از حضور در بیمارستان شهرستان (پلی کلینیک تخصصی) ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۸-۱- دانشجوی پس از حضور در آموزشگاه بهورزی ساختار این واحد را بررسی و با استاندارد ستاد گسترش شبکه ها مقایسه و نقایص را بیان نماید.

۲-۱- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به مراقبت از کودکان این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۲-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به مادران باردار این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد. (با رعایت ضوابط شخصی)

۳-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به تنظیم خانواده این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد. (با رعایت ضوابط شخصی)

۴-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به بهبود تغذیه این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۵-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به آموزش بهداشت این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۶-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به بهداشت محیط این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۷-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به بهداشت حرفه ای این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۸-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به درمان علامتی بیماریها و تأمین داروهای اساسی این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۹-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به بهداشت دهان و دندان این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۱۰-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به بهداشت مدارس این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۱۱-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به کنترل بیماریهای شایع و بومی این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۱۲-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به ایمن سازی این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۱۳-۲- دانشجوی با مشارکت در ارائه خدمات مربوط به بیماریهای ادغام شده در شبکه مانند (بهداشت روان، کنترل فشار خون، دیابت، سل و ...) این خدمات را در حد دستورالعمل های مربوطه انجام دهد.

۱-۳- دانشجوی یک مسأله از نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی را تحت نظر مربی از طریق ارتباط با سطوح مختلف آن و طبق دستورالعملهای مربوطه پیگیری نماید.

۲-۳- دانشجوی یک مورد ارجاع را در سطوح مختلف طبق دستورالعملهای مربوطه پیگیری نماید.

۳-۳- دانشجوی در کنار تیم ارائه خدمات و با حضور در یکی از جلسات رابطین، شورای بهداشتی روستا (هر کدام که وجود دارد) با جامعه مربوطه ارتباط برقرار نماید.

۳-۴- دانشجوی تحت نظر مربی با پیگیری یک مسأله بهداشتی که در نظام ارائه خدمات جاری است در کنار تیم از طریق شورای محل با سایر ارگانها در محدوده فعالیت خود ارتباط برقرار نماید.

۴-۱- دانشجوی با حضور تیم خدمات بهداشتی اولیه در مرکز بهداشتی درمانی (درجلسات سیاری یا در خود مرکز) در انجام وظایف حرفه ای (مدیریت بیماران یا مراجعین، شامل شرح حال و معاینه فیزیکی با تأکید بر جنبه های خانوادگی و اجتماعی طبق دستورالعمل و بلوک بهورزی) مشارکت نماید.

۴-۲- دانشجوی با حضور تیم خدمات بهداشتی اولیه در مرکز بهداشتی درمانی (درجلسات سیاری یا در خود مرکز) در انجام وظایف سازمانی (شامل پایش، نظارت و ارزشیابی و) طبق دستورالعمل های مربوطه مشارکت نماید.

۵-۱- دانشجو با استفاده از منابع اطلاع رسانی واحد ارائه کننده خدمت و ابزارهای ارزیابی نیازهای جامعه (م صاحبه فردی، م مشاهده، مباحثه با گروه مورد نظر، مصاحبه در جامعه و ...) نیازهای جامعه تحت پوشش را لیست کند.

۵-۲- دانشجوی یکی از نیازهای لیست شده را که به نظر قابل حل می رسد تجزیه و تحلیل نموده و علل آن را مشخص نماید.

۵-۳- دانشجو با استفاده از نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات و شاخصها و درک مغایرت ها (که در بند ۵-۲ اشاره شده است) راه

حل عملی را ارائه نماید.

۵-۴- دانشجو در انجام یکی از راهکارهای عملی انتخاب شده توسط کارآموز و یا کارکنان بهداشتی مشارکت نماید